

NR 140/2014

**PREFERENCJE PARTYJNE
W PAŹDZIERNIKU**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W październiku¹, tak jak przed miesiącem, zamiar głosowania w wyborach do Sejmu i Senatu deklaruje 55% dorosłych Polaków. Jednocześnie po raz kolejny zmniejszył się odsetek badanych twierdzących, że na pewno nie wzięliby udziału w hipotetycznych wyborach (26%, od września spadek o 1 punkt procentowy) i jest on obecnie najniższy od kwietnia br. W porównaniu z wrześniem nieco zwiększyła się natomiast grupa osób niezdecydowanych, czy głosować w potencjalnych wyborach do parlamentu (wzrost o 1 punkt do 19%).

Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań														
	2013					2014									
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	w procentach														
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	52	54	57	54	54	58	54	57	52	51	52	51	50	55	55
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	19	18	15	18	16	18	18	18	18	18	16	16	19	18	19
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udział	28	28	28	28	30	24	28	25	30	31	32	33	31	27	26

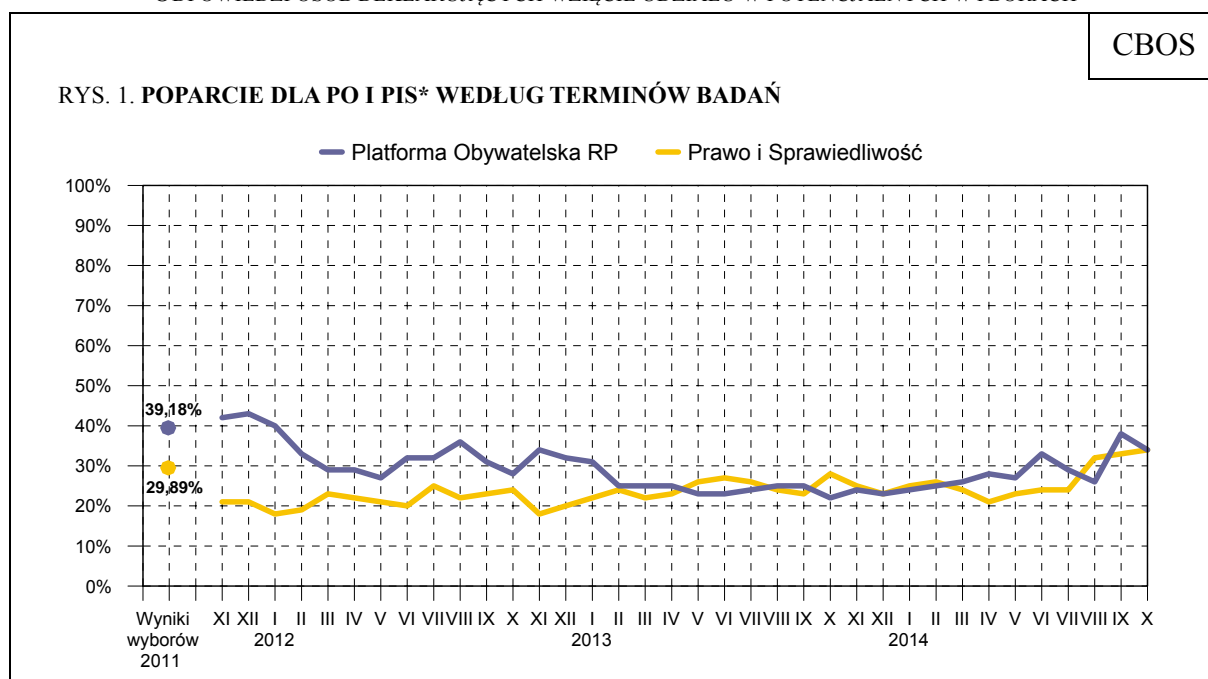
Wrześniowy² znaczący wzrost poparcia dla Platformy Obywatelskiej okazał się nietrwały. W październiku, wskutek zmniejszenia się (o 4 punkty procentowe) grupy zwolenników głównej partii rządzącej i kolejnej nieznaczej (o 1 punkt w stosunku do września i łącznie o 10 punktów od lipca br.) poprawy notowań Prawa i Sprawiedliwości

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (293) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 9–15 października 2014 roku na liczącej 919 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne po wyborze Donalda Tuska na przewodniczącego Rady Europejskiej”, wrzesień 2014 (oprac. B. Badora).

wraz z Polską Razem Jarosława Gowina i Solidarną Polską Zbigniewa Ziobry³, na czele rankingu odnotowaliśmy remis (po 34% poparcia wśród badanych deklarujących zamiar głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych). Warto tu podkreślić, iż od lutego 2013 roku notowania PO i PiS są bardzo do siebie zbliżone, a różnice społecznego poparcia dla nich na ogół mieszczą się w granicach błędu statystycznego. Jednocześnie należy też zauważyć, iż pomimo spadku odsetka zwolenników PO, partia rządząca takim poziomem poparcia cieszyła się ostatnio w listopadzie 2012 roku⁴ (wtedy jednak miała szesnastopunktową przewagę nad PiS).

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH WZIĘCIE UDZIAŁU W POTENCJALNYCH WYBORACH

* Od sierpnia br. poparcie dla Prawa i Sprawiedliwości wraz z Solidarną Polską Zbigniewa Ziobro i Polską Razem Jarosława Gowina

W październiku niewielkie zmiany poparcia odnotowały też pozostałe ugrupowania, jednak, tak jak w poprzednich miesiącach, mają one znacznie mniej zwolenników wśród respondentów zamierzających wziąć udział w hipotetycznych wyborach parlamentarnych niż liderzy rankingu.

³ 19 lipca br. Prawo i Sprawiedliwość, Polska Razem Jarosława Gowina i Solidarna Polska Zbigniewa Ziobry zawarły polityczne porozumienie w celu stworzenia silnej alternatywy dla obecnej koalicji rządzącej i koordynacji działań zarówno na forum parlamentu, jak i w terenie. Strony porozumienia zobowiązały się do wystawienia swych kandydatów z list Prawa i Sprawiedliwości w nadchodzących wyborach samorządowych, wyborach parlamentarnych w 2015 roku oraz do popierania wspólnego kandydata na Prezydenta RP w 2015 roku. W związku z tym od sierpnia na liście ugrupowań partyjnych Prawo i Sprawiedliwość przedstawiane jest wraz z Solidarną Polską i Polską Razem.

⁴ Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w listopadzie”, listopad 2012 (oprac. K. Pankowski).

Po miesięcznej przerwie na trzecie miejsce powrócił, odzyskując utracone we wrześniu poparcie, Sojusz Lewicy Demokratycznej (9%, wzrost o 3 punkty procentowe). Nieznacznie wzrosło także poparcie dla Nowej Prawicy Janusza Korwin-Mikkego (7%, wzrost o 1 punkt), która tym samym powtórzyła wynik z sierpnia br. (najlepszy w historii tego rankingu).

Korekta notowań dotyczy także Polskiego Stronnictwa Ludowego, które w październiku uzyskało wynik identyczny jak w okresie od czerwca do sierpnia br. (6%), a nieco gorszy (o 1 punkt procentowy) niż przed miesiącem.

Gdyby wybory do parlamentu odbywały się w połowie października, poza Sejmem znalazłyby się: Twój Ruch (2%, bez zmian), Polska Partia Pracy – Sierpień'80 (2%, wzrost o 1 punkt procentowy – ostatnio tyle samo uzyskała ona w sondażu przeprowadzonym w maju 2007 roku⁵) i Prawica Rzeczypospolitej (0%, bez zmian).

Tak jak w poprzednich badaniach, respondenci deklarujący zamiar głosowania na partię spoza przedstawionej im listy (3%) najczęściej chcieliby oddać głos na ugrupowanie, którego jeszcze nie ma.

Podobnie jak we wrześniu, czterech na stu (4%) ankietowanych deklarujących, że zdecydowanie głosowałiby w hipotetycznych wyborach parlamentarnych, nie potrafiło jeszcze określić swoich preferencji partyjnych.

⁵ Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w maju”, maj 2007 (oprac. K. Pankowski).

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu, to na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*																	
	2013								2014									
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	w procentach																	
Platforma Obywatelska RP	23	23	24	25	25	22	24	23	24	25	26	28	27	32	29	26	38	34
Prawo i Sprawiedliwość wraz z Solidarną Polską i Polską Razem/ Prawo i Sprawiedliwość	26**	27**	26**	24**	23**	28**	25**	23**	25**	26**	24**	21**	23**	24**	24**	32	33	34
Sojusz Lewicy Demokratycznej	9	9	7	9	10	8	10	10	8	8	7	7	9	5	8	9	6	9
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke	2	2	2	2	2	4	1	2	3	4	3	5	5	5	6	7	6	7
Polskie Stronnictwo Ludowe	6	6	5	5	6	5	7	6	5	4	4	5	4	6	6	6	7	6
Twój Ruch/Ruch Palikota	4	3	3	2	5	4	3	3	3	3	3	1	3	1	2	4	2	2
Polska Partia Pracy – Sierpień '80	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Prawica Rzeczypospolitej	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Polska Razem Jarosława Gowina/ Polska Jest Najważniejsza	1***	1***	1***	1***	0***	0***	1***	1***	3	2	2	3	2	1	2	-	-	-
Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	2	2	1	2	0	2	1	2	2	2	2	1	1	3	1	-	-	-
Inne odpowiedzi	1	3	3	3	1	3	2	2	1	2	2	2	2	3	2	3	2	3
Trudno powiedzieć	25	23	27	26	26	21	26	26	25	24	27	27	24	20	20	11	4	4
N=	583	535	585	473	494	595	529	482	601	548	611	524	523	527	474	488	513	497

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach. Z obliczeń wyłączono odmowy odpowiedzi

** Wyniki poparcia dla PiS

*** Wyniki poparcia dla PJN

W październiku utrzymuje się, odnotowany w poprzednim miesiącu, a większy niż wcześniej, poziom zainteresowania Polaków udziałem w hipotetycznych wyborach parlamentarnych. Może to być zarówno efektem zmian na polskiej scenie politycznej zapoczątkowanych wyborem Donalda Tuska na przewodniczącego Rady Europejskiej, jak kampanii przed wyborami samorządowymi.

Pomimo relatywnie wysokiego poparcia, Platformie Obywatelskiej nie udało się w październiku utrzymać pozycji zdecydowanego lidera rankingu partyjnego i w efekcie PO zmuszona jest podzielić się nią z PiS. Wynika to nie tylko ze zmniejszenia się odsetka respondentów zamierzających głosować na PO, ale także z niewielkiego, ale systematycznego wzrostu poparcia dla Prawa i Sprawiedliwości, które wraz z Polską Razem Jarosława Gowina i Solidarną Polską Zbigniewa Ziobry najprawdopodobniej odbiera od potencjalnych wyborców premię za decyzję o łącznym starcie w nadchodzących wyborach.

Październikowe wyniki dotyczące poparcia dla partii politycznych zdają się potwierdzać hipotezę, że w ubiegłym miesiącu Platforma Obywatelska nieco zyskała kosztem Sojuszu Lewicy Demokratycznej, który w tym miesiącu odzyskał utraconych zwolenników i powrócił na trzecie miejsce w rankingu. Warto też odnotować, że po miesięcznej przerwie najlepszy swój dotychczasowy wynik poparcia wśród osób zainteresowanych głosowaniem w wyborach parlamentarnych powtórzyła Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikkego.

Wśród partii mających poparcie niewielkich grup społeczeństwa warto zwrócić uwagę na Polską Partię Pracy, która uzyskała w tym miesiącu najwyższy wynik od połowy 2007 roku, co być może wiąże się z przepływem radykalnego socjalnego elektoratu Twojego Ruchu.

Opracowała
Barbara BADORA

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ęła)by w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ęła)by w nich udział	Na pewno nie wziął(ęła)by w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		55	19	26	917
Płeć	Mężczyźni	58	16	26	445
	Kobiety	52	22	26	472
Wiek	18–24 lata	53	24	23	103
	25–34	51	21	28	181
	35–44	54	21	25	162
	45–54	60	19	21	144
	55–64	57	14	30	162
	65 lat i więcej	56	17	27	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	20	29	364
	Miasto do 19 999	57	17	26	130
	20 000 – 99 999	52	23	25	176
	100 000 – 499 999	55	18	27	158
	500 000 i więcej mieszk.	74	12	13	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	46	20	34	189
	Zasadnicze zawodowe	46	20	34	225
	Średnie	55	21	24	283
	Wyższe	72	15	14	219
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	14	12	98
	Średni personel, technicy	57	30	13	39
	Pracownicy adm.-biurowi	68	17	16	48
	Pracownicy usług	44	24	32	60
	Robotnicy wykwalifikowani	51	19	30	100
	Robotnicy niewykwalifik.	46	29	25	50
	Rolnicy	56	24	20	35
	Pracujący na własny rach.	63	12	25	39
	Bezrobotni	39	20	41	74
	Emeryci	55	18	27	211
	Renciści	59	5	36	58
	Uczniowie i studenci	51	24	25	59
	Gospodynie domowe i inni	46	24	30	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	73	10	17	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	57	28	15	69
	sekt. pryw. poza rolnict.	51	22	27	251
	prywatnym gosp. rolnym	52	19	29	39
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	48	19	32	88
	501–750	48	20	32	91
	751–1000	48	20	32	150
	1001–1500	62	14	24	152
	Powyżej 1500 zł	66	15	19	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	13	39	114
	Średnie	52	21	27	398
	Dobre	59	19	22	405
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	78	11	11	54
	Raz w tygodniu	55	22	23	384
	1–2 razy w miesiącu	56	21	24	165
	Kilka razy w roku	47	20	33	202
	W ogóle nie uczestniczy	55	10	35	109
Poglądy polityczne	Lewica	63	16	21	149
	Centrum	50	21	28	292
	Prawica	71	13	16	280
	Trudno powiedzieć	33	27	40	196

Tabela 2

		Na kandydata której partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
		Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Partia Pracy – Sierpień 80 (PPP)	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Prawica Rzeczypospolitej (PR)
		%	%	%	%	%
Ogółem		7	34	2	6	0
Płeć	Mężczyźni	11	29	1	7	
	Kobiety	2	39	2	5	1
Wiek	18–24 lata	26	19	2	4	
	25–34	13	37	3	3	
	35–44	5	39	3	6	1
	45–54	3	36	1	6	
	55–64	1	29		8	
	65 lat i więcej	1	37	1	9	
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	20	3	12	
	Miasto do 19 999	3	34	1	9	
	20 000 – 99 999	12	39	1	1	1
	100 000 – 499 999	3	44		1	
	500 000 i więcej mieszk.	8	53			
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	10	25	1	7	
	Zasadnicze zawodowe	2	24	5	13	
	Średnie	8	37	1	4	
	Wyższe	7	43		3	1
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	61		3	2
	Średni personel, technicy	8	46			
	Pracownicy adm.-biurowi	4	45			
	Pracownicy usług	14	37		3	
	Robotnicy wykwalifikowani	9	19	4	6	
	Robotnicy niewykwalifik.	29	32	5	4	
	Rolnicy		18	7	24	
	Pracujący na własny rach.	9	33		11	
	Bezrobotni	8	8	5	5	
	Emeryci	1	31	1	8	
	Renciści		32		11	
Pracuje w:	Uczniowie i studenci	22	15	3	4	
	Gospodynie domowe i inni		41			
	inst. państw., publicznej	9	38	1	2	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	41	3	4	
	sekt. prywat. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	12	44	1	5	1
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	30	5	8	
	501–750	4	17	3	10	
	751–1000	10	31		6	
	1001–1500	8	30	2	7	1
	Powyżej 1500 zł	4	52		3	
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	25	2	6	
	Średnie	6	31	1	7	
	Dobre	8	38	2	5	1
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	24	2	4	
	Raz w tygodniu	4	26	3	8	
	1–2 razy w miesiącu	9	40	1	5	1
	Kilka razy w roku	7	51		5	
	W ogóle nie uczestniczy	17	33		4	
Poglądy polityczne	Lewica	3	30	1	7	
	Centrum	7	45	2	8	
	Prawica	9	33	2	3	
	Trudno powiedzieć	5	17	2	11	2

Tabela 2 cd.

		Na kandydata której partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?					Liczba osób
		Prawo i Sprawiedliwość (PiS) wraz z Solidarną Polską i Polską Razem	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Twój Ruch	Inna	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		34	9	2	3	4	497
Płeć	Mężczyźni	33	8	2	4	4	257
	Kobiety	34	10	3	2	4	240
Wiek	18-24 lata	27	2	8	7	6	53
	25-34	23	5	7	3	7	92
	35-44	32	5	2	4	3	87
	45-54	32	14	1	1	5	84
	55-64	47	12		1	2	89
	65 lat i więcej	37	13		1	1	92
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	8	2	1	3	182
	Miasto do 19 999	41	5		2	5	73
	20 000 – 99 999	26	10	3	5	1	90
	100 000 – 499 999	27	12	3	3	7	87
	500 000 i więcej mieszk.	18	9	5	3	4	65
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	40	4	4	3	4	85
	Zasadnicze zawodowe	40	7		3	5	103
	Średnie	30	14	2	3	2	155
	Wyższe	30	7	3	2	5	154
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	5			4	72
	Średni personel, technicy	24	16		6		22
	Pracownicy adm.-biurowi	32	14	3		3	33
	Pracownicy usług	22	10	4	6	5	27
	Robotnicy wykwalifikowani	40	14		7	2	51
	Robotnicy niewykwalifik.	19	5	6			23
	Rolnicy	47	5				20
	Pracujący na własny rach.	25	4	6		11	25
	Bezrobotni	35	11	9	5	14	29
	Emeryci	44	12		2	1	114
	Renciści	52	2			3	33
	Uczniowie i studenci	30		8	7	11	29
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	25	11	14	6	4	20
	inst. państw., publicznej	32	14		1	1	93
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	7	3	4	6	39
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	6	3	3	4	127
	prywatnym gosp. rolnym	53	5				20
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	39	3	2	6	4	41
	501-750	54	7		3	2	43
	751-1000	34	9	6		5	73
	1001-1500	32	8	2	3	6	92
	Powyżej 1500 zł	23	12	1	1	4	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	38	8	5	6	6	54
	Średnie	39	9	2	1	2	206
	Dobre	28	9	2	3	4	237
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	2		3	3	41
	Raz w tygodniu	44	6	1	3	5	210
	1-2 razy w miesiącu	30	12			2	91
	Kilka razy w roku	17	10	5	2	2	93
	W ogóle nie uczestniczy	11	15	9	5	5	59
Poglądy polityczne	Lewica	23	26	3	3	3	92
	Centrum	21	8	3	4	2	147
	Prawica	49	1	1	1	2	197
	Trudno powiedzieć	32	9	4	4	14	60